

Ütü Nasıl Çalışır?

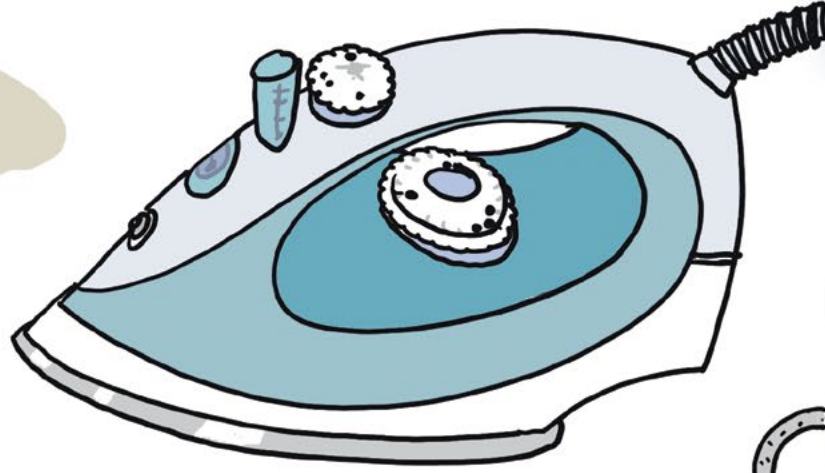
Özellikle okula ve işe giderken giysilerimizin temiz ve ütülenmiş olmasına dikkat ederiz. Bu nedenle kırışıklıkları gidermeye yarayan ütü evde en çok kullandığımız cihazlardan biridir. Peki, ütünün çalışma mekanizmasını birlikte öğrenmeye ne dersiniz?

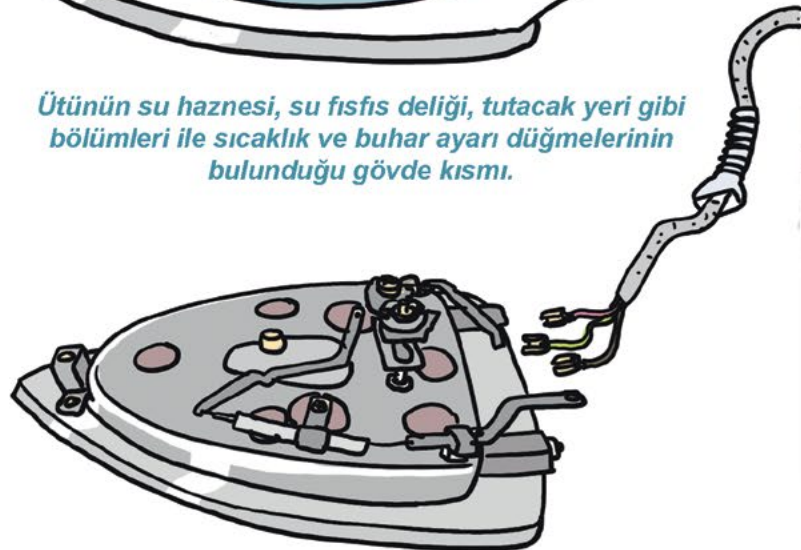
Ütüyü tarihte ilk kez Çinliler kullandı. Demirden yapılan ilk ütüler içlerine konulan kömür sayesinde ısıtılıyordu. Elektrikle çalışan ilk ütüyü ise 1882 yılında ABD'li mucit Henry Seeley geliştirdi.

Günümüzdeki ütüler elektrik enerjisi kullanarak ısınır. Ütünün fişini prize taktığımızda elektrik akımı ütünün tabanındaki metal plakanın içinde bulunan ısıtıcı rezistansa ulaşır. Rezistans elektrik akımına karşı bir direnç oluşturur ve böylece ısınır. Bu ısı ütünün tabanına yayılır.

Ütünün tabanı ayarladığımız sıcaklığa ulaştığında termostat adı verilen bir parça elektrik akımını keser. Böylece sıcaklığın artması engellenir. Sıcaklık bir miktar düştüğünde termostat elektrik devresini kapatır ve elektrik akımı yeniden rezistanstan geçmeye başlar. Bu döngü sürekli tekrarlanır ve böylece ütü tabanı ayarlanan sıcaklıkta kalır.

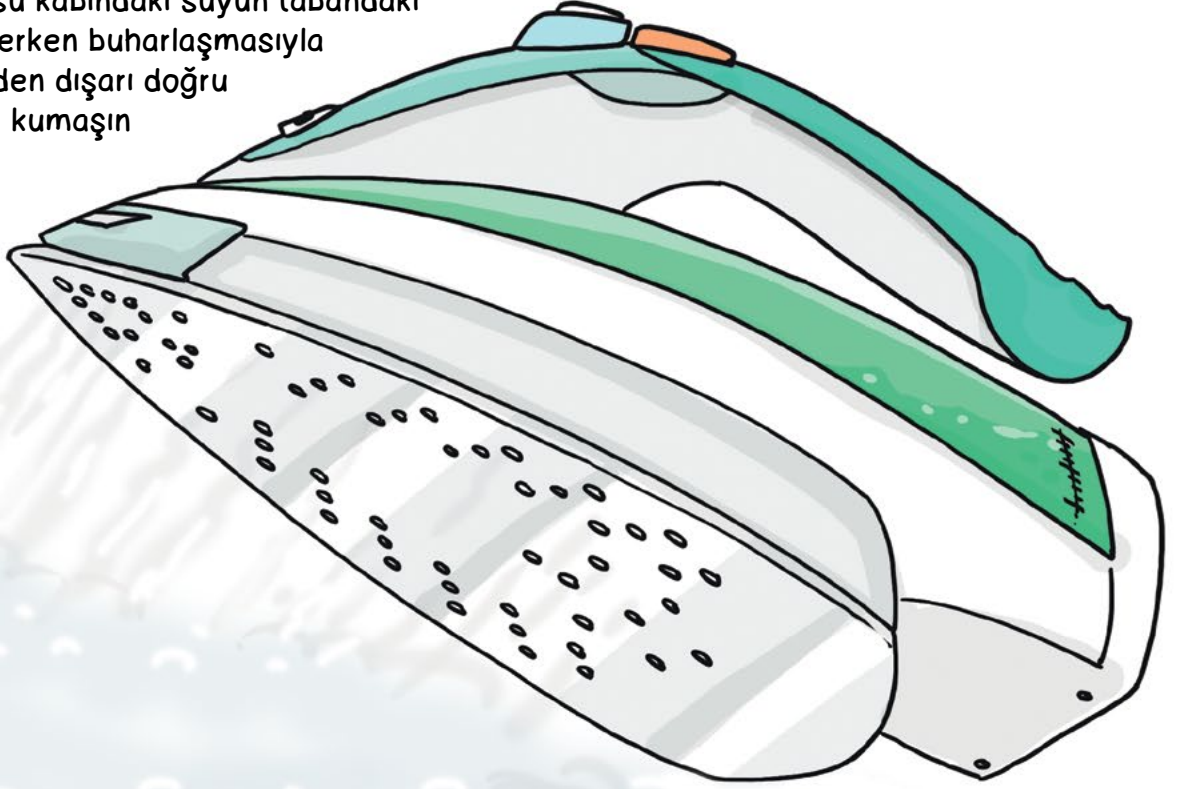

Ütünün su haznesi, su fisfis deliği, tutacak yeri gibi bölümleri ile sıcaklık ve buhar ayarı düğmelerinin bulunduğu gövde kısmı.

Ütünün üzerinde termostat ve sigorta gibi parçalar ile içinde rezistansın yer aldığı taban kısmı.

Günümüzde genellikle buharlı ütüler kullanılıyor. Ütünün tabanının sıcaklığının yanı sıra buhar da kırışıklıkların giderilmesinde rol oynar. Buhar, ütüde bulunan su kabındaki suyun tabandaki deliklerden geçerken buharlaşmasıyla oluşur. Deliklerden dışarı doğru püsküren buhar kumaşın içine dağılarak kırışıkların açılmasını sağlar.

Balkonda toplanacak bir bu kadar çamaşır daha var, iyi mi?

Geliştirilen yeni malzemelerden yapılmış iplikler kullanılarak üretilen şu kırışmayan kumaşlar iyice yaygınlaşsa da ütü derdinden ailece kurtulsak artık. Gerçekten çok yorucu ve uzun zaman isteyen bir iş bu.

O günler gelene kadar da yalnızca kırışık giysiler giymek moda olsa keşke!

Uyarı! Prize takılı ütülerin ve prizden yeni çekilmiş ütülerin tabanları çok sıcak olabilir. Bu nedenle hiçbir zaman ütünün tabanına dokunmayın.

Dr. Şahin İdin
Çizim: Bilgin Ersözlü